

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenteminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez poselne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjižar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi so ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nepotrebno nadlegovanje Slovencev.

Borlski grof Wurmbrand zatrobil je v deželnem zboru na največji rog, kojega glešta. Vprašal je c. k. namestnika: je-li mu znano, kako nemško-konservativni poslanci ljudi nagovarjajo, naj podpisujejo od njih sestavljeno addresso do cesarja, volijo deputacije itd. in kako tudi na spodnjem Štajerskem posebne addresso sestavljajo in tudi posebne deputacije volijo? Vpraša dalje, hoče li c. k. namestnik takšnim adresam in deputacijam pot odpreti do cesarja?

C. k. namestnik baron Kübek je liberallec on naš poseben prijatelj ni pa tukaj je nam ugodno odgovoril rekoč: 600letnica Habsburška je svečanost za vso deželo, cesarja se vsi veselimo in toraj naj vsak dobi priliko bližati mu se. Vse redno naznanjene addresso in deputacije pridejo pred cesarja, ki se ovega obiskovanja Štajerske zelo veseli.

Ta odgovor bil je nemškim konservativcem po volji pa tudi Slovincem. Kajti izvedeli so, da jim nemški liberalci pota do cesarja samega ne morejo popolnem zadržati, kar bi najrajše storili.

Čeravno pa od c. k. namestnika nemški liberalci niso dobili ugodnega odgovora, delajo na vse kriplje, da nemškim konservativcem, zlasti pa Slovincem zabranijo pristop k cesarju. Najrajše bi spodnji Štajer cesarju pokazali v nemškeji koži, Slovence na stran potisnili in prekrili. Na to delajo v Mariboru, Bistrici, v Celji itd. Bodimo toraj opazni; zlasti pa se naj slovenski župani naj ne dajo nemškutarjem v koš spraviti s tem, da nemško addresso nemških liberalcev, doposlano jim od županstva v Eggenbergu blizu Gradca nepremišljeno podpisujejo. To druga ni kakor zanjka, past nemčurska. Uže sedaj se iz Slovencev v „Tagespošti“ norca delajo, kako so nekateri slovenski (nemškutarji) župani obečali podpisati. To je nedostojna politična demonstracija, s katero

hočejo nemški liberalci pobahati se in svetu pokazati, kako vsa Štajerska, nemška in slovenska, pred njimi trepeče, njihovo jerobstvo voljno prenaša, preponižno pete liže in vse podpiše, kar v kebljači kakega liberalnega kričarja izcimi. Poštena, pametna slovenska duša pa jim ne gre na limance!

Slovinci smo sprva nameravali velikansko addresso do cesarja pouzročiti, katero bi na tisoče ljudi podpisalo. Reklo pa se nam je, da bi to bila politična demonstracija, katera ne kaže za sedanji prihod cesarjev ob priliki 600letnice Habsburške. Zato smo sklenoli politične demonstracije popolnem opustiti dokler vsa svečanost ne mine. Zadovoljujemo se z deputacijami in zahvalnicami, katere so se sklenole uže v Mariboru, sv. Lenartu, Slov. Bistrici, Celji, Blanci itd. itd. ter so uže c. k. namestniki najavljene.

To pa rečemo, da je grdo, ako se sedaj nemški liberalci z Gradca in Eggenberga in drugi barusasti škrici iz Maribora, Bistrice, Celja nam Slovincem zopet za jerobe ponujajo, nam „Tagespošto“ in nemške addresso pošiljajo brez poštnine, kar le predrzno kot „Dienst-sache“. Še grdobneje pa bi bilo, če bi Slovinci se jim uklanjali. Ostanimo, kar smo: pošteni Slovinci, ki uže sami vemo, kar nam storiti. Poženimo Eggenberško addresso v kot, odbijmo jerobstvo nemških liberalcev, ne dajmo se od njih nadlegovati!

Desterniški.

Kaj bode z denarji za lovske izkaznice ali karte dobljenimi?

Štajerski deželni zbor je postavlo sklenil, da mora vsak lovec pri okrajnem glavarstvu rešiti izkaznico ali karto — Jagdkarte. Za njo mora nekaj plačati. Lani so uže pobirali od lovecev takšni davek. Nabrali so za 6691 izdanih izkaznic 20.073 fl. To je precejšnja svota in sedaj se vprašuje, kaj bode s tem denarjem?

Nemški liberalci v deželnem odboru mislili so sprva s temi denarji podpirati kmetijstvo in gozdarstvo. Sedaj so si premislili. Nasvetujejo pa, naj se denar porabi za uboge tako, da bodo srenje znanprej menje plačevale v sedanje hiralnice, po nemškem: Siechenhäuser. Morebiti bode mogoče, kedaj vse tiste siromake, katere sedaj od hiše do hiše pošiljajo, pobrati in v hiralnice spraviti.

Imamo pa sedaj 3 takšne hiralnice, kder pobožne usmiljene sestre revežem hiravcem strežejo: v Ptui, Wildonu in Knittelfeldu.

V Ptui bilo je lani 177 hiravcev v oskrbovanji in stroškov 27.006 fl. Za vsakega hiravca je tedaj prišlo na vsaki den 38.5 krajcarjev. Srenja ali posamezniki so plačevali poprek 21 kr. in 17.5 kr. pa je doplačevala dežela. Blizu jednako je v Wildonu in Knittelfeldu. S pomočjo dohodkov ali davka od lovskih kart dalo bi se plačanje srenjam zmanjšati, da bi na primer namesto sedanjih 21 kr. plačevali morebiti le 15 ali 10 kr. To bi bila velika dobrota za itak že silno obložene srenje ali občine. Ako se toraj tukaj priskoči srenjam v pomoč, je to zelo prav. Kar pa ni prav, to je, da liberalni gospodje pri deželnem odboru hočejo, naj bi se takšno podpiranje hiralnic pričelo z dohodki lovskih kart v l. 1885.

Kam pa hočejo djeti dohodke od l. 1884 in 1883, kakih 40.000 fl.? Za novo hiralnico v Hartbergu, za katero je že 50.000 fl. darovala štajerska hranilnica. Po tem takem bi srednji Štajer imel 2 hiralnici, prvo v Wildonu, drugo v Hartbergu, gornji in spodnji Štajer pa le eno. No, temu bi se nekoliko lahko odpomoglo, če bi deželni poslanci sklenoli za Ptuj vse dohodke od l. 1885 (20.000 fl.) in za Knittelfeld od l. 1886 (20.000 fl.) odločiti, da se tamošnje hiralnice povečajo. Od l. 1887 naprej pa bi se naj dohodki lovskih kart med vse 4 hiralnice delile, da bodo srenje imele menje plačevati za svoje hiravce, ubožce.

Kaj bo pa s tistimi 20.000 fl., ki so jih lovci že lani vplačali?

Te hočejo pa nemški liberalci v deželnem odboru porabiti za 600letnico Habsburško ob prirodu cesarja v Gradec. To se nam nikakor prav ne zdi.

Habsburška svečanost zadeva vso deželo, a ne samo lovce. Kolikor deželni odbor za dostojni sprejem cesarja potrebuje, to se ima iz deželne blagajnice vzeti. Tako lahko rečemo, da je vsa dežela pripomagala svitlega cesarja sprejeti. Sicer pa bodo rekli, da so Štajerci prisiljeni že lovcem v žepe segati, kedar hočejo svojega deželskega poglavarja dostojno sprejeti. Naposled je še pomisliti, kako ravno sedanji svitli cesar slujejo po vsem svetu zavoljo svoje usmiljenosti do ubogih. Zato nikakor ne kaže ubožcem hiravcem, preobloženim srenjam 20.000 fl.

vzeti in jih v Gradci za svečanosti porabiti. Gradec kot glavno mesto je že milijone goldinarjev od dežele prejel in potrošil. Lehko toraj in tudi bode storil sam, kar je za svečanosti treba. Kar deželni odbor potrebuje, to mu naj vsa dežela da, siromakom pa se naj pusti, kar jim je že namenjeno.

Gospodarske stvari.

Ržena in pšenična slama.

Na trgu je navadno za pšenično slamo bolj težko kupca dobiti kakor rženo. Poslednja se včasih za neprimerno visoko ceno prodava. Tudi navadni kmetovalec daje rženi slami prednost pred pšenico zlasti za rezanje konjem in za nastelj. Goveji živini in pa ovcam pa rajši pšenico poklada. Ako prašamo po vzroku tega ravnanja, tako bode nam pred vsem kemična analiza teh slamnih vrst povedala, zakaj se tako ravna.

Pšenična slama ima za 25% več redivnih snovi v sebi od ržene slame, ali pa z drugimi besedami povedano: če ima 1000 kilogramov pšeničnice za 16 gld. redivne vrednosti v sebi, tako je redivna vrednost od ravno tolike množine ržene slame le 12 gld. Iz tega se vidi, da se bode rezanje iz pšenične slame z večim pridom rabilo in venav tudi prvozročilo, da bode živina oves popolnoma drobno sožvekala. Temu nasproti pa tisti, ki le rezanje iz ržene slame rabi, pravi, da temu ni tako. Kdor pa kaj takega trdi, ta mora tudi odgovor na to vprašanje imeti. Kako pa ravnajo po deželah, v katerih le malo ali celo nič rži ne pridelujejo; kjer ržene slame za rezanje nimajo, kakor je to na Angleškem? Tu lahko po dnevih daleč potuješ in ne bodeš zagledal rži na polji. Tu so toraj ljudje, ko bi tudi ne hoteli, primorani pšenično slamo za rezanje porabiti. Po velikih mestih se tukaj le pšeničnica prodava. Iz vsega povedanega pa sledi, da se pri naših kmetovalcih nahaja še škodljiv presodek v ti zadevi, kateri ravno tako dolgo obstoji, dokler se ga ljudje držijo, in brž premine, ko hitro se ga ljudje iznebiti hočejo.

Kar se pa tiče porabe te slame za nasteljišče, prideta tukaj dva pomisleka v poštev, prvi je, da se pravi, ržena slama more več vlage v se vzeti in toraj se more z njo delj časa izhajati, drugi pa je vsebina redivnih snovi v teh dveh slamnih sortah.

Ali je prvi pomislek pa tudi resničen, to morajo primerjavne skušnje po teži na vagi pokazati. Ker pa ima ržena slama več lesnega vlakna v sebi, tako se vidi, da bi zarad tega ržena slama za nastelj bolj služila od pšenične. Ta stran bi pa le v takih gospodarstvih mogla se v poštev jemati, v katerih imajo pičlo slame